

Enhed
Valgheden

HØRINGSNOTAT

Sagsbehandler
MP

OVER

Koordineret med

forslag til lov om ændring af lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer til Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg

Sagsnr.
2013-07004

(Mulighed for ændring af afstemningssted for vælgere med handicap eller ned-sat førlighed)

Doknr.
162358

Dato
13-11-2013

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag blev den 13. september 2013 sendt i høring hos:

Advokatrådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Handicaporganisationer, Danske Ældreråd, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Forbrugerrådet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Landsforeningen Ældresagen, Landsorganisationen i Danmark, Netværket af Ungdomsråd samt Ældremobiliseringen.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har modtaget svar fra:

Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Datatilsynet, Institut for Menneskerettigheder, KL og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

2. Høringssvarene

Dansk Arbejdsgiverforening, KL og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ingen bemærkninger til lovforslaget.

2.1. Tilgængelige valgsteder

Institut for Menneskerettigheder og Danske Handicaporganisationer er generelt positive over for lovforslaget og opfordrer samtidig Økonomi- og Indenrigsministeriet til at fortsætte arbejdet med at sikre, at afstemningsfaciliteter er fuldt tilgængelige for personer med handicap i overensstemmelse med artikel 29 i FN's Handicapkonvention.

Danske Handicaporganisationer bemærker, at der fortsat bør være stor opmærksomhed på at skabe tilgængelige valgsteder alle steder, så personer med handicap kan være inkluderet i lokalsamfundet og stemme de samme steder som deres venner og naboer.

Danske Handicaporganisationer anfører i den forbindelse, at der med lovændringen kan være en risiko for, at kommunerne ikke vil gøre nok for fortsat at forbedre tilgængeligheden af valgsteder med henvisning til at leve op til et minimumskrav, hvis der fx bare er et enkelt fuldt tilgængeligt valgsted.

Lovforslaget bør derfor ifølge *Danske Handicaporganisationer* indeholde en målsætning om en stadig forbedret tilgængelighed gennem en konkret handlingsplan med konkrete delmål for på sigt at gøre alle valgsteder fysisk tilgængelige. Herunder bør et delmål være et krav i lovforslaget om, at mindst halvdelen af alle afstemningssteder skal være tilgængelige inden næste kommunalvalg i 2017.

Endelig finder *Danske Handicaporganisationer* det ikke tilfredsstillende, at ministeriet alene i sine vejledninger kommer med henstillinger til kommunerne vedr. tilgængelighed til stemmelokaler og særlige stemmerum både i forbindelse med stemmeafgivning på valgdagen og brevstemmeafgivning.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Ministeriet er grundlæggende af den opfattelse, at valgsteder bør være fysisk tilgængelige både for så vidt angår adgangsforhold til bygningen som til stemmeboksene.

Med hensyn til lokalernes tilgængelighed for vælgere med handicap eller nedsat før-lighed er det i erkendelse af, at ikke alle kommuner råder over et tilstrækkeligt antal egnede lokaler med handicapvenlige adgangsforhold, som kan anvendes som afstemningssted, alene angivet som *retningslinje* i ministeriets valgvejledninger, at kommunerne *så vidt muligt* skal være tilgængelige for kørestolsbrugere m.v. Ministeriet har i øvrigt ikke hjemmel i lovgivningen til at pålægge kommunerne en bestemt placering eller indretning af afstemningsstederne.

På de afstemningssteder, hvor der ikke findes handicapvenlige adgangsforhold, f.eks. elevator eller rampe til kørestole m.v., tillader ministeriet endvidere, at vælgere med handicap eller dårligt gående vælgere, der ikke er i stand til at bevæge sig ind i valglokalet for at afgive deres stemme, kan stemme uden for valglokalet med de nødvendige tillempninger af den foreskrevne fremgangsmåde. Det er derfor anført i ministeriets vejledninger om valg, at en vælger, hvis det er nødvendigt, skal have mulighed for at afgive stemme umiddelbart uden for stemmelokalet, f.eks. i en bil parkeret ved afstemningsstedet (en såkaldt vognstemme).

Nærværende lovforslag er et yderligere supplement til ovenstående muligheder, idet vælgere med handicap eller nedsat før-lighed fremover efter ansøgning kan afgive deres stemme på et andet (mere tilgængeligt) afstemningssted, end det de er tilknyttet på valglisten.

Det foreliggende lovforslag er udtryk for, at der på den ene side tages hensyn til de særlige udfordringer, som personer med funktionsnedsættelse, dårligt gående m.v. har i relation til at afgive deres stemme på valgsteder med dårlige adgangsforhold. På den anden side respekteres den enkelte kommunalbestyrelses behov for inden for rammerne af valglovgivningen at kunne tilrettelægge valgene, herunder udvælge de afstemningssteder, som efter en samlet vurdering er bedst egnede til formålet i relation til bl.a. størrelse og beliggenhed mv.

Endelig skal det bemærkes, at det er et kommunalt anliggende at prioritere, hvordan kommunens midler skal anvendes, herunder med hvilken kadence kommunens bygninger skal gøres handicaptilgængelige. Baggrunden for, at lovforslaget om ændring

af afstemningssted for vælgere med handicap m.v. fremsættes, er netop, at ikke alle afstemningssteder har lige god fysisk tilgængelighed.

Høringssvarene giver ikke anledning til at ændre lovforslaget.

2.2. Transport til valgstedet for personer med nedsat mobilitet

Danske Handicaporganisationer bemærker, at der i tillæg til muligheden for personer med handicap m.v. for at blive overført til et andet afstemningssted end det, de er tilknyttet på valglisten, skal være transportmuligheder for personer med nedsat mobilitet, således at det bliver muligt at komme til og fra valgstedet.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Valglovgivningen indeholder ikke i dag regler om befordring af vælgere med behov herfor til afstemningsstederne/brevstemmeafgivningsstederne.

Med lovforslaget kan vælgere med handicap eller nedsat færtheds - som supplement til de eksisterende muligheder for at afgive vogn- og brevstemmer, herunder brevstemmer i hjemmet -vælge at stemme på det afstemningssted i kommunen, som har de bedste faciliteter og/eller ydre rammer i forhold til vælgerens behov i forbindelse med stemmeafgivningen.

Da lovforslaget således indebærer en supplerende mulighed til de eksisterende regler om at lette adgangen til valget for vælgere med handicap, og da lovgivningen ikke i forvejen indeholder en hjemmel til at yde befordringsstøtte, finder ministeriet ikke anledning til tillige at indføre en sådan hjemmel i dette lovforslag.

Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre lovforslaget.

2.3. Ændrede regler for hjælp til stemmeafgivningen

Danske Handicaporganisationer gør opmærksom på, at personer med handicap bør have ret til alene at blive ledsaget af en person efter eget valg til at yde assistance, dvs. uden tilstedeværelse af valgtilforordnede. Danske Handicaporganisationer mener, at de gældende regler er udtryk for en unødvendig og menneskeretlig problematisk demokratisk overkontrol, ingen andre personer er udsat for.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

I 2008 blev reglerne om hjælp til stemmeafgivningen, som især har betydning for handicappede vælgere, ændret med virkning fra 1. april 2009¹.

Ved lovændringen fik alle med behov for hjælp til stemmeafgivning ret til at udpege en personlig hjælper til at yde hjælp til stemmeafgivningen både på valgdagen og ved brevstemmeafgivning. Samtidig skal der dog medvirke en myndigheds person i form af en valgstyrelse eller tilforordnet vælger eller stemmemodtager ved brevstemmeafgivning.

Det er ministeriets opfattelse, at kravet om tilstedeværelse af en myndigheds person giver vælgeren sikkerhed for, at krydset bliver sat der, hvor vælgeren ønsker, det skal sættes, og uden at nogen forsøger at påvirke vælgeren. Desuden er det vigtigt for offentlighedens tillid til valghandlingen, at der ikke kan være nogen tvivl om, at det er vælgerens holdning, der kommer til udtryk, når en vælger skal have hjælp til at sætte sit kryds.

¹ Se Lov nr. 1371 af 19. december 2008, LF 17, FT 2008-2009

Det skal endvidere bemærkes, at netop forslaget om at ændre de gældende regler for hjælp til stemmeafgivningen var en del af B 74, forslag til folketingsbeslutning om øget tilgængelighed i forbindelse med deltagelse i demokratiet, fra folketingsåret 2012/13. Der var på daværende tidspunkt ikke politisk flertal for at ændre de gældende regler.

Ministeriet finder derfor ikke anledning til at ændre de gældende regler for hjælp til stemmeafgivningen.

Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre lovforslaget.

2.4. Valgret for personer under § 6-værgemål

Danske Handicaporganisationer bemærker, at der bør tages initiativ til at ændre reglerne for valgret, så personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, ikke fratages deres valgret.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Efter grundlovens § 29, stk. 1, har enhver, som er dansk statsborger, har fast bopæl i riget og har nået den fastsatte valgetsalder (for tiden 18 år), valgret til Folketinget, med mindre vedkommende er umyndiggjort. Denne bestemmelse er nærmere udmøntet i valglovgivningen, som opregner betingelserne for valgret til hhv. folketingsvalg (og folkeafstemninger), kommunale og regionale valg og Europa-Parlamentsvalg. For alle nævnte valg og afstemninger gælder, at en person, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, ikke har valgret.

Valgret til folketingsvalg for personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, ville derfor forudsætte en grundlovsændring.

Med hensyn til spørgsmålet om en evt. ændring af reglerne for valgret til Europa-Parlamentsvalg og til kommunale og regionale valg med den virkning, at personer, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, ikke længere skal have frataget deres valgret i medfør heraf, skal ministeriet bemærke, at ministeriet har anmodet Justitsministeriet om en udtalelse. Ministeriet forventer fortsat denne udtalelse. Når udtalelsen fra Justitsministeriet foreligger, vil ministeriet nærmere overveje, hvilke tiltag udtalelsen evt. måtte give anledning til.

Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre lovforslaget.

2.5. Persondatalovgivningen

Datatilsynet har bemærket, at i det omfang der i forbindelse med ændring af afstemningssted behandles personoplysninger inden for persondatalovens² anvendelsesområde, skal loven og sikkerhedsbekendtgørelsen iagttages.³

Datatilsynet har endvidere bemærket, at der efter persondatalovens § 57 skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet ved udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsfor skrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Økonomi- og Indenrigsministeriet skal hertil bemærke, at persondataloven og sikkerhedsbekendtgørelsen vil blive iagttaget i forbindelse med de behandlinger af personoplysninger, der vil ske som følge af lovforslagets bestemmelser. Endvidere vil mini-

² Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer

³ Bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning

steriet drage omsorg for at indhente en udtalelse fra Datatilsynet i det omfang, der måtte blive udarbejdet administrative forskrifter inden for lovens område, der måtte have betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Høringssvaret giver ikke anledning til at ændre lovforslaget.